

B2

ÜNİTE 6: İŞ DÜNYASI

Ders 1: Bir Başarı Öyküsü

Ders 2: Kariyer Planı

Ders 3: Tuhaf Meslekler

■ Kazanımlar

■ Dinleme

1. Bireysel ya da toplumsal alanda yalın bir dille ele alınmış metinlerdeki anlamı ayrıntılarıyla ayırt eder.
2. Metindeki belirleyici unsurları (püf noktaları) dinleme esnasında not eder.

■ Okuma

1. Bir metni hızlıca gözden geçirip metnin amacına hizmet edip etmeyeceğine karar verir.
2. Metinde yer alan sıra dışı unsurları mantıksal bağlamda değerlendirir.

■ Konuşma (Sözlü Anlatım ve Karşılıklı Konuşma)

1. Herhangi bir konuyla ilgili düşüncelerini her ortamda rahatlıkla dile getirir.
2. Bir röportaj gerçekleştirir.

■ Yazma

1. Ayrıntılı öz geçmiş oluşturur.
2. Farklı kaynaklardan edindiği bilgileri özetler.

Ders I: BİR BAŞARI ÖYKÜSÜ

Hazırlık:

1. 10 yıl sonra kendinizi nerede, nasıl hayal ediyorsunuz?
2. Hayallerinize ulaşmak için neler yapıyorsunuz?
3. Başarısını örnek aldığınız birileri var mı?

Bu derste neler öğreneceğiz?

Farklı alanlardaki başarı hikâyelerini okuyup anlayabilecek, iş dünyası hakkındaki düşüncelerinizi arkadaş ortamında rahatça paylaşabileceksiniz.

Okuyalım

Aşağıdaki metni okuyun, soruları metne göre yanıtlayın.

MARIE CURIE, ALBERT EINSTEIN'IN İŞE ALINMASI İÇİN TAVSİYE MEKTUBU YAZAR!

1911 yılının Kasım ayında dünyanın en çok saygı duyulan iki bilim insanı Henri Poincaré ve Marie Curie, İsviçre Federal Teknoloji Enstitüsü'nde teorik fizik profesörü olarak görev yapmak isteyen 32 yaşındaki genç bir adam için tavsiye mektubu kaleme alırlar. Bu genç

adam, 6 yıl önce çığır açan bir bilimsel makale yayınlamış olan Albert Einstein'dır. Einstein makalesinin yayınlanması ardından, Prag'ın Charles-Ferdinand Üniversitesinde çalışmaya başlamıştır ancak Einstein'ın en büyük isteği öğrenim gördüğü Zürih'e geri dönmektir. Zürih'teki yetkililer, Einstein'ın uygun olduğuna emin değildir.

Henri Poincaré ve Marie Curie tarafından kaleme alınmış olan tavsiye mektubunun ilgili merciye ulaşmasından birkaç ay sonra Einstein, Zürih'e yerleşir.

Marie Curie imzalı tavsiye mektubu!

Marie Curie'den:

17 Kasım 1911 Paris

Sayın Bayım,

Bay Einstein'a olan kişisel izlenimimi sorduğun mektubunu aldım. Bay Einstein'ın yakında Zürih'e dönme fırsatı bulabileceğini söylüyorsunuz.

Bay Einstein'ın modern teorik fizik ile ilgili yayınladığı çalışmalara hayran kaldım. Dahası teorik fizik açısından bu çalışmaların yayınlanmış en iyi çalışmalar olduğunu düşünüyorum. Brüksel'de Bay Einstein'ın da yer aldığı bilimsel bir konferansa katıldım. Bay Einstein'ın zihninin netliğinden, bilgisinin derinliğinden, yazdığı makalelerden etkilendim. Bay Einstein'ın henüz çok genç olduğunu düşünenecek olursak, geleceğin önde gelen teorisyenlerinden biri olacağını umut etmek doğru olacaktır. Bay Einstein'ın büyük arzusu olan Brüksel'de çalışma imkânı, mevcut bir pozisyona atanması veya hak ettiği koşullarda bir pozisyon oluşturulması yönünde karar verirsiniz bundan büyük bir onur duyacağım. Bu aynı zamanda bilime de büyük bir katkı sağlayacaktır.

Önerim, Bay Einstein'ın istediği çözüme küçücük bir katkı sağlayabilirse, büyük bir mutluluk duyacağım.

Açıkçası size yalvarıyorum, sevgili bayım, en iyi dileklerle.

M. Curie

Fen Fakültesi, Paris

(Genel Fizik Laboratuvarı)

Kaynak: (www.olaganustukanitlar.com, düzenlenmiştir.)

Yanıtlayalım

Etkinlik 1: Okuduğunuz metne göre aşağıdaki soruları yanıtlayın.

1. Albert Einstein kaç yaşındayken çok önemli bir makale yazmıştır?

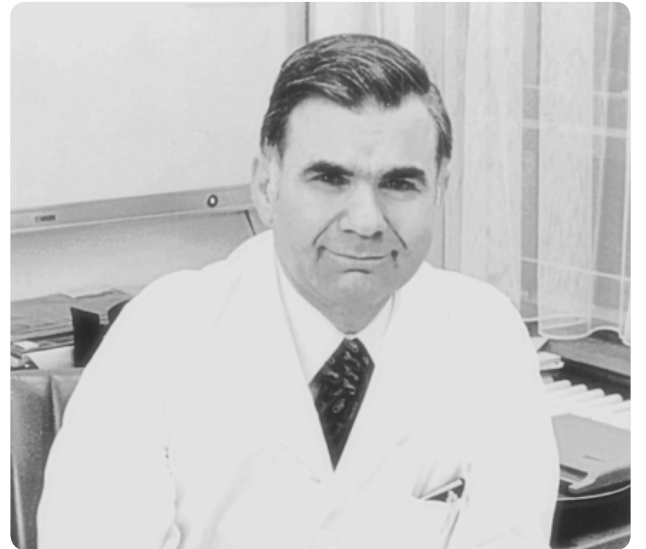
- a) 24
- b) 26
- c) 30
- d) 32
- e) 31

2. Marie Curie Einstein'ın hangi özelliğinden etkilenmemiştir?

- a) Çok bilgili olmasından
- b) Zihninin netliğinden
- c) Çalışkan olmasından
- d) Belgelerinin içeriğinden
- e) Yazdığı makalelerinden

Okuyalım

Aşağıdaki metni okuyun, soruları metne göre yanıtlayın.

YÜZYILIN CERRAHI

Gazi Yaşargil, 1925 yılında Diyarbakır ilinin küçük bir ilçesi olan Lice'de doğdu. Henüz 3 aylıkken isyancılar tarafından kaçırılmasından dolayı adı Gazi konuldu. İlk ve ortaokulu Ankara'da bitirdi. 1943'de lise eğitimini Ankara Atatürk Lisesinde tamamladıktan sonra

Ankara Üniversitesine girdi. 1944 yılında Almanya'ya giderek tıp eğitimine başladı. İkinci Dünya Savaşı'nın etkileri yüzünden 1945 yılında buradan ayrılarak İsviçre'deki Basel Üniversitesinde öğrenime devam etti. 1950 yılında bu üniversitede doktora eğitiminin yanı sıra nöropsikiyatri, dahiliye ve genel cerrahi asistanlığı yaptı. 1953'de Zürih'te, beyin cerrahisi üzerine çalışmaya başladı. 1953-1964 yılları arasında çalışmalarını beyin damarları ve anjiyografisi üzerinde yoğunlaştırdı.

1965 ve 1967 yılları arasında Amerika Birleşik Devletleri'nde mikrovasküler cerrahi alanında çalışmalar yürüttü. Buradaki çalışmalarını tamamlayan Yaşargil, Zürih'e döndü ve 30 Ekim 1967 tarihinde, cerrahi mikroskop kullanarak ilk beyin bypass ameliyatını gerçekleştirdi. Bu başarısı ile kendinden bahsettirmeye başlayan Yaşargil, cerrahi alanında kullanılan ekipmanları yetersiz bularak bu alanda yeni arayışlar içine girdi. Yaptığı çalışmalar sonunda cerrahi alanına yüzer mikroskop ve anjiyografi gibi önemli katkılarda bulundu. 1973 yılında profesörlük unvanını kazandı ve Zürih Üniversitesi Nöroşirürji Bölümü'nün bölüm başkanlığına getirildi.

Harvey Cushing ile beraber 20. yüzyılın en önemli nöroşirürji uzmanı olarak nitelenen Yaşargil, kendisinden sonra gelen üç kuşağa bu alanla ilgili çok önemli bilgiler aktardı. Görev aldığı üniversitelerde dünyanın çeşitli yerlerinden gelen üç binden fazla öğrenciye yıllarca tutkuyla edindiği bilgi ve tecrübelerini aktardı. Prof. Dr. Yaşargil'in icatları arasında; kızının adını verdiği, beyin loblarını açmada kullanılan "Otomatik Leyla Ekartörü" ve dizaynını yaptığı "Yaşargil Anevrizma Kliplerini" sayabiliriz. Yaşargil patentli buluşlarına çocuklarının adını veriyordu. 1973 yılından beri cerrahi operasyonlarda yanında bulunan uzman hemşire Dianne Bader-Gibson ile evli olan Yaşargil, meslek yaşamını ABD'nin Arkansas eyaletinde Little Rock şehrindeki Tıp Bilimleri Üniversitesinde sürdürmektedir.

1912'de Fransız cerrah Alexis Karel'e 3mm'lik damarda operasyon yaptığı için Nobel ödülü verilmiştir. Yaşargil ise bu operasyonu 1mm'lik bir beyin damarında yapmıştır. Bu başarısı tıp dünyasının dikkatini çekmiştir. Yaşargil Amerikan Beyin Cerrahları Birliği tarafından "yüzyılın adamı" seçilmiştir. Bu birliğin saygın yayın organı olan Neurosurgery dergisi Yaşargil'e kapağında yer vermekle birlikte 20. yüzyılın en büyük beyin cerrahisi olduğunu vurgulamak için 81 sayfa ayırmıştır. Hatta İsviçre yasaları 60 yaşını geçmiş cerrahlara ameliyat izni vermediği hâlde Yaşargil için yasalar iki yıl art arda değiştirilmiştir. Ayrıca Türkiye'de Meclis Başkanlığı, tarihte ilk kez vereceği Onur Ödülü'ne beyin cerrahisi Prof. Dr. Gazi Yaşargil'i layık görmüştür.

2002 yılında Arkansas Üniversitesi Hastanesi Beyin Cerrahi Merkezinde "Dr. Gazi Yaşargil Kürsüsü" kuruldu. Böylece, ABD'de ilk kez saygın bir üniversitenin bilim kürsüsüne bir Türk'ün adı verilmiş oldu. Gazi Yaşargil, beyin cerrahisine katkılarında dolayı alanında öncü olarak kabul ediliyor. Prof. Gazi Yaşargil'e göre beyin, su koridorlarından oluşuyor. Yeni bir kıta, nehirleri yoluyla nasıl keşfedilebilirse cerrah da beyni, koridorları yoluyla keşfedebilir. Gazi Yaşargil, mikroskoplar aracılığıyla ve bu koridorlardan insan beyninde ulaşılmayacak tümör ya da lezyon bulunmadığını belirtiyor. Beyin tümörlerine cerrahi

müdahale olmaz düşüncesini yerle bir ederek devrim yapan Yaşargil, doğru yöntemlerle her cerrahi müdahalenin savunucusu olarak tanınıyor.

Gazi Yaşargil'in yaşamını devam ettirdiği, Başkan Clinton'ın valilik yaptığı, Amerika'nın Arkansas eyaletinin "Little Rock" şehrinde; "Buranın Başkan Clinton'dan başka en meşhurları neler?" diye sorduğunuzda "Gazi Yaşargil ve kedi balığı" cevabı veriliyor.

Kaynak: (www.biyografi.info, düzenlenmiştir.)

Yanıtlayalım

Etkinlik 1: Okuduğunuz metne göre aşağıdaki soruları yanıtlayın.

1. Gazi Yaşargil Basel Üniversitesinde hangi alanda asistanlık yapmıştır?

- a) Çocuk cerrahisi
- b) Beyin cerrahisi
- c) Genel cerrahi
- d) Göğüs cerrahisi
- e) Kalp ve damar cerrahisi

2. Gazi Yaşargil, ilk beyin bypass ameliyatını hangi tarihte gerçekleştirdi?

- a) 30 Ekim 1967
- b) 11 Kasım 1925
- c) 22 Eylül 1965
- d) 31 Ocak 1973
- e) 4 Nisan 2002

Etkinlik 3: Okuduğunuz metne göre aşağıdaki ifadelerin doğru ya da yanlış olduğuna karar verin.

	Doğru	Yanlış
1. Yaşargil İkinci Dünya Savaşı başlamadan İsviçre'ye gitmiştir.	☐	☐
2. Yaşargil cerrahi mikroskopla dünyada ilk beyin bypassını yapmıştır.	☐	☐
3. 3 bin civarında öğrenci yetiştirmiştir.	☐	☐
4. Yaşargil beyin damarlarını büyük bir kıtaya benzetmektedir.	☐	☐
5. Beyin tümörlerinin ameliyat edilebileceğini desteklemektedir.	☐	☐
6. Yaşargil, Profesör Mehmet Öz'den sonra Arkansas'ta en çok tanınan Türk'tür.	☐	☐

Etkinlik 4: Aşağıda verilen sözcükleri uygun yerlere yerleştirin.

Tutku

Keşfetmek

Cerrah

Savunucu

Yoğunlaşmak

Art arda

Çığır açmak

1. Bir konuyu, düşünceyi savunan
2. Arka arkaya
3. Bir alanda yeni bir yöntem başlatmak
4. Güçlü coşku, aşırı düşkünlük, istek
5. Dikkatini bir şey üzerinde toplamak
6. Bilinmeyen bir şeyi ilk kez bulmak
7. Ameliyat yapan uzman hekim

Okuyalım

Aşağıdaki metni okuyun, soruları metne göre yanıtlayın.

BİR ALANDA BAŞARILI OLMAK İÇİN NE KADAR ÇALIŞMAK GEREKİR?

Spor, sanat, bilim ya da başka birçok alanda başarılı olmanın sırrının tekrar, alıştırma, pratik ya da antrenman yapmaktan geçtiğini biliriz. Peki, bir alanda üst düzey bir başarı elde etmek için ne kadar süre çalışmak gerekir? 1993'de Psychological Review dergisinde yayımlanan araştırmada K. Anders Ericsson ve arkadaşları, bir alanda üstün ve normal performans gösteren bireyler arasındaki farkın antrenman süreleriyle ilişkili olduğu görüşünü ortaya koymuşlardı. Araştırmada 20 yaşındaki keman çalan müzisyenler arasında en başarılı olanların ortalama 10.000 saat, iyi olarak sınıflandırılanların ortalama 7800 saat, en az başarılı olanların ise ortalama 4600 saat çalıştıkları belirlenmişti. Gazeteci Malcolm Gladwell'in daha sonraları 10.000 saat kuralı olarak isimlendirdiği (bir alanda uzman olmak için 10.000 saat çalışmak gerektiği) görüşü Ericsson ve arkadaşlarının bu çalışmasına dayanıyordu. 10.000 saati tamamlamak için hafta içi her gün günde dört saat yaklaşık on yıl boyunca çalışmak gerekiyor.

2016 yılında yapılan bir araştırma ise antrenman yapmanın satranç gibi bir oyunla ilgilenen kişilerin performansları arasında %26, bir müzik dalıyla ilgilenen müzisyenlerin performansları arasında %21, bir spor dalıyla ilgilenen sporcuların performansları arasındaysa yaklaşık %18'lik farklılığa sebep olduğunu gösteriyor.

Kaynak: (www.bilimgenc.tubitak.gov.tr, düzenlenmiştir.)

Etkinlik 5: Okuduğunuz metne göre aşağıdaki ifadelerin doğru ya da yanlış olduğuna karar verin.

	Doğru	Yanlış
1. Başarılı olmanın en önemli şartı tekrardır.	☐	☐
2. Orta düzey ve çok başarılı insanlar arasındaki fark antrenman süresiyle ilgilidir.	☐	☐
3. Bir alanda uzman olmak için 10 yıl boyunca ayda 40 saat çalışmak gerekiyor.	☐	☐
4. Müzikte pratik yapmak basketbola göre başarıyı daha çok artırıyor.	☐	☐
5. Zihin ile ilgili alandaki antrenmanlar beden ile ilgili olanlara göre başarıyı daha az artırıyor.	☐	☐

Öğrenelim

Tek başına anlamı olmayan, anlamca birbiriyle ilgili cümleleri veya cümlede görevdeş sözcükleri bağlamaya yarayan kelimelere **bağlaç** denir.

Pekiştirme bağlaçları: Bu bağlaçlar iki cümlenin arasında yer alır ve cümleleri çeşitli yönlerden pekiştirir. Üstelik, hatta, ayrıca, yanı sıra; bunun yanında, bununla birlikte, öte yandan bu bağlaçlardan bazılarıdır.

Örnek:

- Pastaneden simit ve börek aldı **ayrıca** büyük bir bardak çay istedi.
- Yeni açılan lokantada her şey çok lezzetli **üstelik** çok da ucuzmuş.
- Sanat, ruhu eğitmenin **yanı sıra** ruhu zenginleştiren bir işleve sahiptir.
- Hayvanlara karşı duyarlı olmak **hatta** onlarla dost olmak gerekir.
- Çocuklar bir yandan kumla oynuyor **öte yandan** sessizce ağlıyordu.
- İstanbul köklü tarihi ve estetik yapılarıyla **bunun yanında** çok kalabalık olmasıyla bilinir.
- Çiçeklerini çok seviyor **bununla birlikte** onlarla yeterince ilgilenmiyordu.

- Bu sözcükler örneklerde de görüleceği gibi cümleye **pekiştirme** anlamı katmakta “**hem de, daha, fazlası**” anlamlarında kullanılmaktadır.
- Ayrıca farklı, karşıt bir durumdan veya istisnadan söz edeceksek “ama, -A karşın, durum böyle olsa da” gibi anlamlarda “**bunun yanında, bununla birlikte, öte yandan**” bağlayıcılarını kullanırız.

Etkinlik 6: Aşağıdaki cümleleri uygun sözcüklerle tamamlayın.

ayrıca

üstelik

hatta

yanı sıra

bunun yanında

1. Hatasını kabullenmiyor _____ birde bizi yalancı durumuna düşürüyor.
2. Evi temizle _____ çiçekleri de sula.
3. Sen benimle konuşma _____ gözüme gözükmek.
4. Başarılı bir öğrenciydi _____ çok da saygılıydı.
5. Başarılı olmak için çalışmanın _____ kitap da okuması.

 Dinleyelim - Yanıtlayalım**Metni dinleyin, etkinlikleri metne göre yanıtlayın.****GENÇ ARAŞTIRMACILAR NOBEL ÖDÜLLÜ BİLİM İNSANLARIYLA TANIŞIYOR****Etkinlik 7: Dinlediğiniz metne göre aşağıdaki soruları yanıtlayın.****1. Lindau'daki toplantıya kimler katılmamaktadır?**

- a) Doktora sonrası araştırmacılar
- b) Üniversite öğretim görevlileri
- c) Yüksek lisans öğrencileri
- d) Nobel Ödüllü bilim insanları
- e) Lisans öğrencileri

2. Metinde geçen “masaya yatırmak” deyimini ne anlamda kullanılmıştır?

- a) Bir sorunu detaylı incelemek
- b) Bir sorunu önceden görmek
- c) Bir sorunu anlamaktan kaçmak
- d) Bir sorunu masada çözmeye çalışmak
- e) Bir sorunu görmezden gelmek

3. Hangisi Lindau'daki toplantıya katılacak öğrencilerden istenen özelliklerden değildir?

- a) Belli bir yaştan büyük olmamak
- b) Not ortalaması yüksek olmak
- c) Yabancı dili iyi düzeyde olmak
- d) Daha önce bir araştırmada başarılı olmak
- e) Toplantının yapılacağı alanda lisans öğrencisi olmak

4. Lindau toplantısına katılmak için ilk yapmanız gereken nedir?

- a) Toplantıya başvuru yapmalısınız.
- b) Aday olarak gösterilmelisiniz.
- c) Elemelere katılıp geçmeniz gerekiyor.
- d) Nobel Ödüllü birinden tavsiye mektubu almalısınız.
- e) Nobel Ödüllü birini tanıyor olmalısınız.

Konuşalım

Gelecek planı ile ilgili sorular hazırlayıp bir arkadaşınızla bu soruları tartışınız.

Beş yıl sonra kendini nerede hayal ediyorsun?

Sizin sorunuz:

Arkadaşınızın sorusu:

Yazalım

Ayrıntılı bir öz geçmişinizi yazın.

ÖZ GEÇMİŞ

Adı, Soyadı, Adres, Telefon

Eğitim

İş Deneyimi

Yabancı Dil

Hobiler, İş Dışındaki Etkinlikler

İş ve Kariyer Hedefi

Kişisel Bilgiler

Ders 2: KARİYER PLANI

Hazırlık:

1. 10 yıl sonra kendinizi nerede, nasıl hayal ediyorsunuz?
2. Hayallerinize ulaşmak için neler yapıyorsunuz?
3. Başarısını örnek aldığınız birileri var mı?

Okuyalım

Aşağıdaki metni okuyun, soruları metne göre yanıtlayın.

7 MADDEDE KARİYER PLANI YAPMAK

Gelecek kaygısı taşıyan bir üniversitelinin, üniversiteli olmanın gerekliliklerine bağlı kalarak yapması gereken ilk şeylerden biri detaylı bir kariyer planı oluşturmaktır. Kariyer planı, ulaşmak istediğiniz hedefe daha sağlam adımlarla ilerlemenizi sağlaması nedeniyle en önemli yol göstericiniz olmalıdır.

Kariyer Planı Nasıl Yapılır?

1) Genel Bakış

Öncelikle kendinize realist bir zaman aralığı belirleyin ve bu zamanı belirli dilimlere ayırın. Böylece önünüzde detaylardan uzak, genel bir tablo oluşmuş olur. Bu tablo aslında kariyer planınızın kabataslak bir görünümüdür. Nereye, ne zaman ulaşmak istediğiniz konusunda bu tabloyu bir numaralı yol göstericiniz ilan edin.

2) Sektör ve Bölüm Belirleme

Fark ettiyseniz genelden özele bir yaklaşım sergiliyoruz. Sıradaki adım sektörlerin, sektörlerdeki firmaların ve sektörlerdeki firmalarda genel işleyişe katkısı bulunan bölümlerin araştırılması. Bunu yaparken ilgi alanlarınızı, niteliklerinizi, bilgi ve becerilerinizi baz almanız gerekiyor. Günümüzde diplomanın sıradan bir statü göstergesi hâline gelmesi sebebiyle seçimlerinizde bunu göz önüne alınız. Yani okuduğunuz bölüme bağlı kalmaksızın ilgi duyduğunuz ve kendinize güvendiğiniz sektörleri de seçebilirsiniz.

3) Pazarlama Planı

Kendiniz için en doğru sektörü ve bölümü belirledikten sonra bu sektöre nasıl dâhil olacağınızın planını oluşturmanız gerekiyor. Bu sektör için ne gibi niteliklere sahip olmalısınız, neleri biliyor olmalısınız, staj imkânları nelerdir, işe alım süreçleri nasıl gerçekleşiyor vb. sorulara cevaplar bulmanız gerekiyor. Bunlar doğrultusunda sektördeki firmalara ya da en azından sektöre kendinizi nasıl pazarlayacaksınız bunu düşünün. Neler yapabileceğinizi, nasıl bir yol izlemeniz gerektiğini yavaş yavaş kafanızda oluşturmalısınız.

4) Kişisel Analiz

Güçlü, zayıf yanların belirlenmesi ve sektör için gereken niteliklerin değerlendirilmesi aşaması olan bu noktada, zayıf yönleriniz olması yüzünden başarısız olmamalısınız. Bundan dolayı planlanması gereken ciddi gelişim süreçleri vardır. Güçlü yanlarınızı daha da güçlendirmeniz ve zayıf yanlarınızı en aza indirgemeniz gerekir. Kendinizi ne kadar iyi tanıyorsanız bu maddeleri o kadar iyi analiz edersiniz. Bundan ötürü vardığınız sonuçlar doğrultusunda eğitiminize ve gelişiminize yön vermeniz gerekebilir.

5) Hareket Planı

İlk maddede belirlemiş olduğunuz zaman aralığında neler yapacağınıza karar verdiğinizize göre artık harekete geçme vakti. Şimdi araştırmalar yapabilir ve sektörde uzun yıllar tecrübe edinmiş başarılı kişilerle konuşabilirsiniz. Bir adım atmadan önce atacağınız adımla ilgili detaylı bilgiye sahip olmalısınız. Büyük fayda sağlaması nedeniyle tanıdıklarınızla veya onlar aracılığıyla başkalarıyla görüşmeyi unutmayın.

6) Finans Planı

Yaptığınız yeni bir kariyer planı ya da kariyer planınızda yapacağınız değişiklikler finansal durumunuzu etkileyebilir. Gerekli giderleri önceden düşünmeniz ve çözüm yolları üretmeniz faydalı olacaktır. Öyle istediniz diye hızlı kararlar almamalısınız.

7) Planlar Değişebilir

Kişinin kariyer planları kendini zamanla tanımasından ötürü değişebilir. Örneğin pazarlamaya ilgi duymanızdan dolayı bu alanda staj yaparken aslında dijital pazarlamanın sizin için daha ilgi çekici olduğunu düşünebilirsiniz. Bu çok normal ve birçok kişinin yaşadığı bir durumdur. Bu durumun kendinize olan güveninizi ve gelecek planlarınızı olumsuz yönde etkilemesine izin vermeyin.

Kaynak: (<https://ceotudent.com>, düzenlenmiştir.)

Etkinlik 8: Okuduğunuz metne göre aşağıdaki soruları yanıtlayın.

1. Kariyer planı yapmak neden önemlidir?

- Her zaman başarılı olmamızı sağladığı için
- Başarısız olmamıza çok etkisi olmadığı için
- Başarı yolunu kolaylaştırdığı için
- Geçmişteki hataları gösterdiği için
- Çalışmadan başarıya ulaştırdığı için

2. Metne göre günümüzde diploma için hangisi söylenebilir?

- Diploma sosyal statü için çok önemlidir.
- Diploma sadece sosyal statü için gereklidir.
- Diploma sıradan bir statü göstergesi hâline gelmiştir.
- Diploma artık eskisi kadar değerli değildir.
- Bazı diplomaların sosyal statüsü çok yüksektir.

3. Bireylerin kariyer planındaki değişimin sebebi nedir?

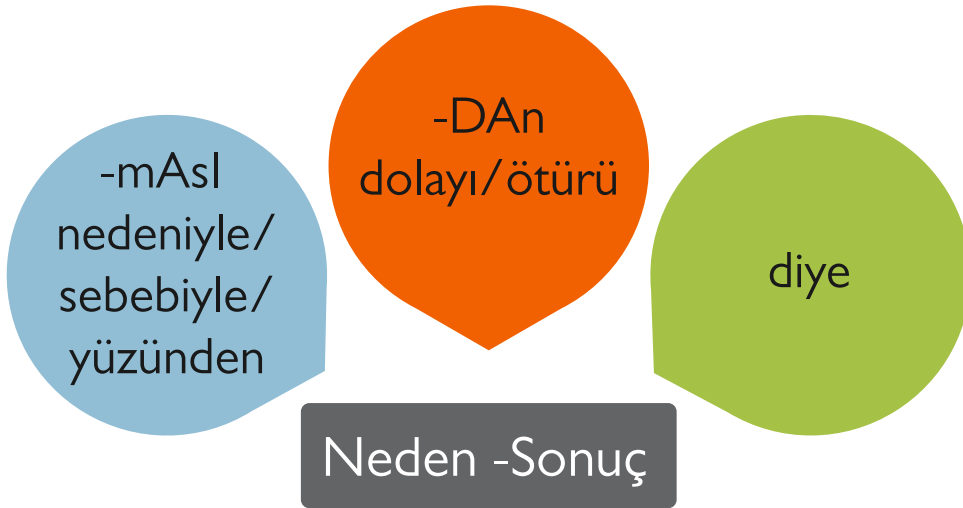
- Zaman, birçok şey gibi planları da değiştirir.
- İnsanlar daha iyi fırsatlarla ve insanlarla karşılaşabilir.
- Bireyler zamanla kendini tanıdıkça planları farklılaşabilir.
- Kötü örnekler gördükçe planlar değişebilir.
- Kariyer peşinde koşmadığı için planlar değişebilir.

Etkinlik 9: Eşleştirin.

1. işleyiş	—●	a) dikkati kendi üzerinde toplayan
2. gösterge	—●	b) bir ürünü satma etkinliklerinin tamamı
3. süreç	—●	c) işaret, belirtke
4. gider	—●	d) belli bir zaman ve düzende ilerleyen olay ve hareketler
5. pazarlama	—●	e) bir işin devam etme durumu
6. ilgi çekici	—●	f) harcama, masraf

Öğrenelim

Bir eylemin hangi gerekçeyle veya neden yapıldığını anlatan cümlelere neden-sonuç cümlesi denir. Bu tür cümlelerde bir sonuç ve bu sonucu ortaya çıkaran bir de sebep verilir. Yani neden-sonuç ilişkili cümlelerde sonuç olarak ele aldığımız eylemin neden gerçekleştiği de belirtilmektedir. Bu tür cümlelerde neden ve sonuç arasında “-mAsl nedeniyle, -mAsl sebebiyle, -mAsl yüzünden, -DAn ötürü, -DAn dolayı, diye,” gibi edat ya da ekler kullanılmaktadır.

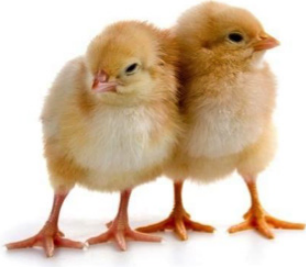
Örnek:

1. Bu yıl, soğuk havadan ötürü domatesler henüz olgunlaşmadı.
2. Hayattaki küçük başarısızlıklardan dolayı her şeyden çabuk uzaklaşıyoruz.
3. Toprak istemedi diye bulutlar yağmurdan vazgeçmez.
4. Çok hızlı çoğalması nedeniyle kanser hücrelerinin kontrol edilmesi zordur.
5. Yolların bozuk olması sebebiyle araçlar sık sık kaza yapıyordu.
6. Kar yağışının uzun sürmesi yüzünden görevlilerin yolları açması zaman aldı.

Ders 3: TUHAF MESLEKLER

Hazırlık:

1. En ilgi çekici bulduğunuz meslek hangisidir, neden?
2. Duyduğunuzda çok şaşırdığınız ilginç meslekler var mı?
3. Sizce ileriki yıllarda hangi ilginç mesleklerle karşılaşacağız?

Okuyalım

Aşağıdaki metni okuyun, soruları metne göre yanıtlayın.

İLGİNÇ MESLEKLER

Civciv Cinsiyet Belirleyiciliği (Seksör)

İlginç meslekler arasında en çok para kazanan ve en zor olanlarından biri civciv cinsiyet belirleyiciliği (seksörlük). Uzak Doğu'da 100 yıldır sürdürülen bu mesleği Türkiye'de tavukçuluk sektöründe çalışanlar dışında pek bilen **olmayabilir**. Bir civcivin tavuk mu horoz mu olduğu yetiştiriciler için en önemli sorulardan biridir. Çünkü bir civcivin cinsiyetini yaklaşık 45 günlük oluncaya kadar anlamak oldukça zor. Yetiştiriciler bu işi yapan makinelerde hata oranının fazla olması sebebiyle civciv seksörü çalıştırmayı tercih ediyorlar. Türkiye'de yumurtadan çıktıktan 1 saat sonra civcivin cinsiyetini belirleyen sadece 18 kişi bu mesleği **yapabiliyor**. İyi bir seksörün saatte 800-1200 arası civcivin cinsiyetini sadece %2 hata payı ile tespit etmesi gerekiyor. Oldukça iyi paralar kazanmasına rağmen ilgi görmeyen bir meslek olduğu **söylenebilir**.

Mobilya Deneyicisi

Size daha önce hiç miskin diyen oldu mu? Cevabınız evetse farkında olmadan size muhteşem bir kariyer fırsatı sunmuş **olabilir**. Tembel insanlar firmaların mobilyalarını test etmelerine karşılık para kazanırlar. Mobilyaların üzerinde kıvranırlar, sallanırlar, arkaya yaslanırlar, öne yaslanırlar ve bütün rahatlık seviyelerini değerlendirirler. Mobilya deneyicilerinin bir günde 200 farklı parça üzerinde bazı pozisyonları denemesi gerekir. Rahatınıza düşkünseniz bu ilginç meslek tam size göre.

Evcil Hayvan Yiyeceklerini Tadanlar

Hayvanlar **konusabilseydi** insanlar da kedi ve köpek yiyeceklerini test etmek zorunda kalmazdı. Lezzetin yerinde olduğundan emin olmak için bir grup macerayı seven insan, dokusundan sertliğine kadar bütün özellikler hakkında yorum yapmak için hayvan mamalarını yerler. Dünyaca ünlü bir markanın gıda teknoloji uzmanı Simon Allison hayvan mamasını denedikten sonra hemen tükürdüğünü ve ağzını çalkalamak için koca bir bardak su içtiğini belirtmiştir.

Tuvalet Kâğıdı Koklayıcısı

Tuvalet kağıdı üreticileri ürünlerinin kullanım öncesi, kullanım esnasında ve kullanımdan sonra kokusuz olmasını ister. Tuvalet kâğıtlarının kokusuz olup olmadığını anlamamanın en iyi yolu nedir? Tabii ki tuvalet kâğıdı koklayıcılarıyla çalışmak. Bu kişiler sayesinde üreticiler ürünlerinin olağan dışı veya fark edilir derecede kokup kokmadığını **öğrenebilirler**.

Kuyruk Bekleyici

Kuyrukta beklemeyi neredeyse hiç kimse sevmez. Birçok yerde buna katlanmak zorunda **kalabiliyoruz**. Eskiden özellikle maçlarda sırasını satan insanlarla karşılaşmak mümkündü. Günümüzde ise ABD’de bunu meslek olarak yerine getirenler var. Gittikçe artan alışveriş çılgınlığı indirim günlerinde sıra beklemeyi dayanılmaz **kılabiliyor**. Kuyruk bekleyiciler Black Friday, özel günler veya bazı markaların yeni ürünleri için oluşan uzun kuyruklarda alternatif **olabiliyorlar**. Üstelik bu günlerde iyi paralar kazandıklarını da **söyleyebiliriz**.

Araç Plaka Örtücü

Dünyadaki kalabalık şehirlerin trafik sorununun çözüm önerilerinden biri olarak sıklıkla tek-çift plaka uygulaması gündeme gelir. Yani bu şehirlere plakası tek sayı ile biten araçların ayın tek sayı olan, plakası çift sayı ile biten araçların ayın çift sayı olan günlerinde girişlerine izin verilmesi önerildi. İstanbul için de önerilse de bu uygulama yürürlük **kazanamadı**. Buna karşın Tahran’da bu uygulama işlerlik kazandı. Plakası tek sayı olan araçlar haftanın ilk yarısında, plakası çift olan araçlar ise diğer yarısında şehre **girebiliyor**. Ancak Orta

Doğu ülkelerinin yasaklara tamamen uyum sağladığı **söylenemez**. İşte bu yasağı delme konusunda bazı kişiler de çözüm bulmakta gecikmemiştir. Kameralarla denetlenen bu uygulamadan dolayı ceza yazılmasından kaçınan bazı vatandaşlar, araç plaka örtücü adı verilen ve plakanın önünde durarak plakanın okunmasını engelleyen bu kişileri **kiralayabiliyor**.

Kaynak: (www.haberturk.com, düzenlenmiştir.)

Yanıtlayalım

Etkinlik 11: Okuduğunuz metne göre aşağıdaki soruları yanıtlayın.

1. Hangi işi Türkiye’de sadece tavuk yetiştirmekle ilgilenenler bilir?

- a) Mobilya deneyicisi
- b) Seksör
- c) Sahte yönetici
- d) Evcil hayvan yiyeceği tadanlar
- e) Kuyruk bekleyici

2. Neden evcil hayvan yiyeceklerinin tadına insanlar bakıyor?

- a) Hayvanlar yiyeceklerin tadını çok iyi bilmedikleri için
- b) Hayvanlar insanlar kadar iyi düşünemedikleri için
- c) Hayvanlar insanlar gibi, düşüncelerini anlatamadıkları için
- d) Hayvanların yiyeceklerden zarar görmemeleri için
- e) Hayvanların neler hissettiğini anlamak için

Etkinlik 12: Eşleştirin.

1. Cıvciv	—●	Aşırı davranış
2. Miskin	—●	Hoş olmayan, zor şartlara dayanmak
3. Kıvrınmak	—●	Gerekenin yapılması
4. Çılgınlık	—●	Kümes hayvanlarının yavrusu
5. Yürürlük	—●	Vücudun eğilmesi, bükülmesi
6. İşlerlik	—●	Belli bir sonuca göre çalışma durumu
7. Yaslanmak	—●	Uyuşuk, tembel
8. Katlanmak	—●	Dayanmak, güvenmek

Etkinlik 13: Okuduğunuz metne göre aşağıdaki ifadelerin doğru ya da yanlış olduğuna karar verin.

	Doğru	Yanlış
1. Bir civcivin cinsiyetini 45 günlük oluncaya kadar anlamak zordur.	☐	☐
2. Bir seksör her 50 civcivde sadece 1 civcivin cinsiyetini hatalı belirleyebilir.	☐	☐
3. Tuvalet kâğıdının daha iyi kokmasını sağlamak için koklayıcılar onu denerler.	☐	☐
4. Kuyruk bekleyiciliği sadece ABD’de olan bir uygulamadır.	☐	☐
5. Tahran’da plakası 3 ile biten bir araç, salı günleri şehir merkezine girebilir.	☐	☐
6. Araç plaka örtücüleri plakanın üzerini kâğıtla kapatıyorlar.	☐	☐

Öğrenelim

-abil- / -ebil- Türkçede bir eylemi yapacak **yeterlikte olma** anlamında kullanılır.

yap- git-	Duyulan Geçmiş Zaman	Görülen Geçmiş Zaman	Şimdiki Zaman	Gelecek Zaman	Geniş Zaman
Olumlu	yap abil miş	yap abil di	yap abil iyor	yap abile cek	yap abil ir
	gid ebil miş	gid ebil di	gid ebil iyor	gid ebile cek	gid ebil ir
Olumsuz	yap amam ış	yap amam adı	yap amam ıyor	yap amam ayacak	yap amam az
	gid emem iş	gid emem di	gid emem iyor	gid emem eyecek	gid emem ez

Örnek:

- Doğa herkes için yeterli oksijen sağlay**abil**ir.
- Her sabah büyük özveriyle hayvanlara yardım edeb**il**irim.
- Ödevlerine günde sadece iki saat ayır**abil**di.
- Trafik kazasından en az 5 hafta sonra yürüyeb**il**ecek.
- Çok çalıştığı için annesini son zamanlarda nadiren göreb**il**miş.

6. Toplantıda bize zaman kalmayınca hiç konuşamadık.
7. İnsanlar milyonlarca yıl tarım yapmayı öğrenememişler.
8. Erken çıksa bile oraya zamanında varamayacak.
9. Bir hayat bundan daha zor olamaz.
10. Benden izinsiz artık dışarı çıkamıyor.

“-abil- / -ebil-“ “yeterlik” dışında “olasılık, izin, rica” anlamlarında da kullanılır.

- Türkçeyi tüm arkadaşlarımdan daha iyi konuşabilirim.
(Yeterlik)

- Yarın erken çıkarsa bizi görmeye gelebilir.
(Olasılık)

- Bu boş sandalyeyi alabilir miyim? (İzin)

- Bir bardak çay alabilir miyim? (Rica)

Örnek:

Acele etmezsen yarına kadar konser bileti kal**mayabilir**.

Haftaya Eskişehir’de yağmur yağ**mayabilir**.

Bu örneklerde “-abil- /-ebil-” olumsuzluk eki “-me/-ma” ile kullanıldığı için “**olasılık (isteğe bağlı)**” anlamı kazanmıştır.

Örnek:

Annem gelirse dışarı çıkam**ayabiliriz**.

Ders çalışmazsam sınavı geç**emeyebilirim**.

Bu örneklerde ise “-abil- /-ebil-” olumsuzluğuyla “-eme/-ama” ile kullanıldığı için “**olasılık (istek dışı)**” anlamı kazanmıştır.

Olumlu(+)

—

konuş-**abil**-irim

—

Olumsuz(-)

konuş-**a-ma**-m

konuş-**ma-y-abil**-irim

konuş-**ama-y-abil**-irim

(yetersizlik)

(isteğe bağlı olasılık)

(istek dışı olasılık)

Etkinlik 14: İşaretleyin.

	Yeterlik	Olasılık	İzin	Rica
1. Dünkü rüzgâr ağaçların dallarını kırmış olabilir.	☐	☐	☐	☐
2. Elma ve domatesi birlikte yemek lezzetli olmayabilir.	☐	☐	☐	☐
3. Şu kitabı bana doğru uzatabilir misin?	☐	☐	☐	☐
4. Evin eski ve kilidi bozuk kapısını çok zor açabildi.	☐	☐	☐	☐
5. Arkadaşlar, pencereyi biraz açabilir miyim?	☐	☐	☐	☐

Etkinlik 15: Aşağıdaki soruları yanıtlayın.**1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir işi yapabilecek yeterlik yoktur?**

- Sonunda ona çok güzel olduğunu söyleyebileceğim.
- Ekmek yemezse kısa sürede zayıflayabilir.
- İyi insanlar da her zaman iyi olamaz.
- Ormanların güzelliği başınızı döndürebilir.
- Bu soruları herkes yanıtlayabilir.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde olasılık anlamı vardır?

- Yarın isterseniz sinemaya gidebilirsiniz.
- Babamla bu konuda iyi anlaşamayız.
- Hiç kimse aynı suda ikinci kez yıkanamaz.
- Her şey her zaman istediğiniz gibi gitmeyebilir.
- O derslerine düzenli bir şekilde çalışır.

Etkinlik 16: İşaretleyin.

	Yetersizlik	İsteğe Bağlı Olasılık	İstek Dışı Olasılık
1. Ailemyardım etmezsetatilegidemeyebilirim.	☐	☐	☐
2. Önlem alınmazsa şehrimizde su kalmayabilir.	☐	☐	☐
3. Bu yoldan büyük köprüye çıkılamaz.	☐	☐	☐
4. Ali yarın akşamki düğüne katılmayabilir.	☐	☐	☐
5. Dünyadaki bazı kuşlar artık uçamaz.	☐	☐	☐
6. Ameliyattan sonra aylarca konuşamayabilir.	☐	☐	☐

 Dinleyelim - Yanıtlayalım

Metni dinleyin, etkinlikleri metne göre yanıtlayın.

BAŞARILI İŞ KADINI SELCEN GÜR İLE ÇOK ÖZEL RÖPORTAJ!

Etkinlik 17: Dinlediğiniz metne göre aşağıdaki soruları yanıtlayın.

1. Aşağıdakilerden hangisi Tara Kitap'ta basılan eserlerden biridir?

- Sefiller
- Aylak Adam
- Piraye
- Erkeğin Pin Kodu
- Kürk Mantolu Madonna

2. Dinlediğiniz metne göre Selcen Gür nasıl bir annedir?

- a) Çocuklarıyla her zaman çok ilgileniyor.
- b) Çocuklarına az zaman ayıran bir annedir.
- c) Çok iyi bir anne olmaya çalışmıyor.
- d) Çocuklarına ilgi göstermeyi sevmiyor.
- e) Çok iyi bir anne olmaya çalışıyor.

3. Metne göre hangisi söylenemez?

- a) İlk fijital roman Türkiye’de yayımlanmıştır.
- b) Kitabın her bölümünün sonunda karekodlar yer alır.
- c) Dünyada başka alanlarda da fijital kitaplar vardır.
- d) Fijital kitap hazırlamak fiziksel kitaplardan pahalıdır.
- e) Fijital romanlarda karekodlar bulunmaktadır.

Etkinlik 18: Okuduğunuz metinde aşağıdaki hangi bilgilerden söz edilmektedir? İşaretleyin.

- 1. Fijital kitap tanımlanmıştır.
- 2. Birkaç iyi anne örneği verilmiştir.
- 3. İlk fijital roman tanıtılmıştır.
- 4. Fijital romanların geleceğinden bahsedilmiştir.
- 5. Fijital romanın fiziksel romanın yerini alacağı söylenmiştir.
- 6. Türkiye’de kadınların erkeklerden daha fazla okuduğu ifade edilmiştir.

YANITLAR

Etkinlik 1:

1.c 2.c

Etkinlik 2:

1.c 2.a

Etkinlik 3:

1. Y 2. D 3. D 4. Y 5. D 6. Y

Etkinlik 4:

1. Savunucu
2. Art arda
3. Çığır açmak
4. Tutku
5. Yoğunlaşmak
6. Keşfetmek
7. Cerrah

26

Etkinlik 5:

1. Y 2. D 3. Y 4. D 5. Y

Etkinlik 6:

1. Hatasını kabullenmiyor **bunun yanında** bir de bizi yalancı durumuna düşürüyor.
2. Evi temizle **ayrıca** çiçekleri de sula.
3. Sen benimle konuşma **hatta** gözüme gözükmeye.
4. Başarılı bir öğrenciydi **üstelik** çok da saygılıydı.
5. Başarılı olmak için çalışmanın **yanı sıra** kitap da okumalısın.

Etkinlik 7:

1.b 2.a 3.d 4.b

Etkinlik 8:

1.c 2.c 3.c

Etkinlik 9:

1. e
2. c
3. d
4. f
5. b
6. a

Etkinlik 10:

1. Dışarıda yaklaşık üç saat kalması nedeniyle yüzü kıp kırmızı oldu.
2. Derse çok geç geldi diye öğretmen oldukça öfkeleni.
3. Çok çalışmasından dolayı sınavda başarılı oldu.
4. Dünya nüfusunun hala artması sebebiyle yiyecek kaynakları tükeniyor.
5. Arkadaşlarla görüşeceğimden ötürü işten erken çıktım.
6. Çocuklar sağlıksız besleniyor diye obezite ihtimali artıyor.
7. Bu sabah uçağı kaçırması yüzünden takım kaptanı onu kadrodan çıkardı.

Etkinlik 11:

- 1.b 2.c

Etkinlik 12:

1. Cıvciv	Kümes hayvanlarının yavrusu
2. Miskin	Uyuşuk, tembel
3. Kıvrınmak	Vücudun eğilmesi, bükülmesi
4. Çılgınlık	Aşırı davranış
5. Yürürlük	Gerekenin yapılması
6. İşlerlik	Belli bir sonuca göre çalışma durumu
7. Yaslanmak	Dayanmak, güvenmek
8. Katlanmak	Hoş olmayan, zor şartlara dayanmak

Etkinlik 13:

1. D 2. D 3. Y 4. Y 5. D 6. Y

Etkinlik 14:

1. olasılık
2. olasılık
3. rica
4. yeterlik
5. izin

Etkinlik 15:

1.c 2.d

Etkinlik 16:

1. İstek Dışı Olasılık
2. İsteğe Bağlı Olasılık
3. Yetersizlik
4. İsteğe Bağlı Olasılık
5. Yetersizlik
6. İstek Dışı Olasılık

Etkinlik 17:

1.d 2.c 3.b

Etkinlik 18:

- Fijital kitap tanımlanmıştır. +
- Birkaç iyi anne örneği verilmiştir. -
- İlk fijital roman tanıtılmıştır. +
- Fijital romanların geleceğinden bahsedilmiştir. -
- Fijital romanın fiziksel romanın yerini alacağı söylenmiştir. -
- Türkiye’de kadınların erkeklerden daha fazla okuduğu ifade edilmiştir +

Yararlanılan kaynaklar

<http://www.olaganustukanitlar.com/marie-curie-albert-einsteinin-ise-alinmasi-icin-tavsiye-mektubu-yazar/>

<https://www.biyografi.info/kisi/gazi-yasargil>

<http://www.bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/bir-alanda-basarili-olmak-icin-ne-kadar-calismak-gerekir>

<http://www.bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/genc-arastirmacilar-nobel-odullu-bilim-insanlariyla-tanisiyor>

<https://ceotudent.com/7-maddede-kariyer-plani-yapmak>

<https://www.grisayfalar.com/insan-kendini-nasil-tanir/> İnsan kendini nasıl tanır?

<https://www.haberturk.com/yasam/haber/1383045-en-ilginc-meslekler>

<http://ufqum.com/ilginc-meslekler/>